

Kent Henningson

Utbildningsnämnden 2021-03-24

Budget 2021 – redovisning av åtgärder för att nå en budget i balans

Ärende

Utbildningsnämnden antog den 3 februari 2021 (§3) verksamhetsplan och budget för egenregin 2021. Samtidigt uppdrog nämnden till bildningsförvaltningen att återkomma med åtgärdsplan för att få en budget i balans för de enheter som ligger i farozonen.

Vid sammanträdet den 24 mars 2021 redovisas förslag på åtgärdsplan för verksamheter inom egenregin som idag ser ut att ha svårigheter att nå en budget i balans 2021.

Bildningsförvaltningens förslag till beslut

Utbildningsnämnden beslutar om åtgärdsplan för att nå en budget i balans 2021 samt överlämna densamma till kommunstyrelsen.

Utbildningsnämnden uppdrar till bildningsförvaltningen att återkommande vid nämndens sammanträden redovisa effekterna av de beslutade åtgärderna

Bakgrund

Utbildningsnämnden beslutade vid sammanträdet den 3 februari 2021 (§3) att ge bildningsförvaltningen uppdrag att till nästa sammanträde återkomma med åtgärdsplan för att nå en budget i balans 2021.

Bildningsförvaltningens utredning

Utgångspunkten för uppdraget är det negativa ekonomiska resultatet för de kommunala enheterna i Danderyds kommunala skolor under 2020. Vid utbildningsnämndens senaste sammanträde presenterades en bruttolista på enheter som i budgetarbetet redovisat svårigheter att anpassa verksamheten efter de givna ekonomiska ramarna. Under februari har ett intensivt arbete genomförts och fyra enheter kvarstår med uppdraget att redovisa åtgärdsplaner för budget i balans. De enheter som prognostiseras att inte nå en budget i balans 2021 är Kevinge- och Vasaskolan, Atlantens grundskola samt Danderyds gymnasium.

Kent Henningson

För budgetåret 2022 är ambitionen en budget i balans för hela verksamhetsområdet Ungdom och skola i egen regi.

Samtliga skolor har att hantera det faktum att skolpengen 2021 räknas upp med en procent (gymnasiet 0%) vilket inte täcker skolornas ökade kostnader i form av löneförhöjningar, hyreshöjningar och andra kostnadsökningar. Skolor med vikande elevunderlag har dessutom fått i uppdrag att anpassa personalen efter rådande förutsättningar. Några skolor redovisar övertalighet på lärare, elevassistenter och andra funktioner på skolan.

Underlaget omfattar i det här läget, inte någon barnkonsekvensanalys utan utgår från statistiskt underlag och befintlig kunskap om elevgrupperna i de olika verksamheterna.

Rektorerna i samtliga kommunala enheter har redan sedan tidigare givits i uppdrag att se över olika sätt att effektivisera verksamheten. Uppdraget innehåller att se över organisationen utan att ge avkall på vad som är lagstadgat. En större genomlysning av personal inom respektive enhet gjordes under 2019 och 2020. Rektorerna har i 2021 års budget sett över sin verksamhet utifrån bland annat prognostiserat elevantal och tillsammans angivit ett stort antal besparingar för att åstadkomma ytterligare effektiviseringar och hålla sina budgetramar.

Skolornas åtgärder innebär bl.a. att de ser över eventuella vikariekostnader, klasstorlekar, hur halvklasstrukturer i vissa ämnen kan förändras, bemanning av fritidshemmen, ökad undervisningstid samt om det är möjligt att ställa av ytterligare någon lokal. Vidare har alla skolorna även sett över administration, skolbibliotek, vaktmästeri och kostnader för köket m.m. För vissa enheter räcker detta dock inte då det även finns strukturella brister, primärt i form av för få elever i klasserna (se vidare nedan kring utveckling Vasaskolan och Kevingskolan som är två av de enheter som prognostiseras att inte nå en budget i balans 2021).

Danderyds gymnasium

Det preliminära underskott som redovisats för Danderyds gymnasium och som behöver åtgärdas är 2 500 tkr.

Danderyds gymnasium har i arbetet med åtgärder sett att skolan beräknas få ekonomiskt positiva effekter av Coronapandemin på ca 1,9 miljoner, bl.a. genom minskade kostnader för t.ex. uteblivna lunchgäster i skolrestaurangen. Utöver detta fortskrider ett arbete med att åtgärda de resterande 600 tkr, bl a genom översyn av tjänstefördelning och IT-kostnader.

Kent Henningson

Atlanten

Det preliminära underskott som redovisats för Atlanten och som behöver åtgärdas är 2 100 tkr.

Atlantens grundsärskola kommer sannolikt att öka antalet elever till hösten, då en fristående grundsärskola i Täby avvecklar verksamheten och flera vårdnadshavare har visat intresse för Atlanten. Detta beräknas ge en positiv effekt för Atlantens totala ekonomi.

Alternativt föreslås att utbildningsnämnden överväger att införa ett fast belopp i form av en grundsärskolepeng för ett minimiantal om sex elever.

Vasaskolan

Det preliminära underskott som redovisats för Vasaskolan och som behöver åtgärdas är 7 700 tkr.

I kommundelen Djursholm finns en överetablering av skolplatser i förhållande till antal barn samt en stark konkurrens från fristående aktörer.

Då elevunderlaget i Djursholm fortsätter att sjunka med ca 72 elever i åldern 6-12 år så finns det ett fortsatt behov av anpassning av antal skolplatser i kommundelen. I årets skolval var det endast tolv elever som valt Vasaskolans förskoleklass, vilket inte är ekonomiskt försvarbart för att driva en verksamhet och därför startas inte en förskoleklass läsåret 2021/2022.

Pågående hantering av den ekonomiska situationen på Vasaskolan har medfört att rektor på Vasaskolan genomför de åtgärder och den anpassning av antal personal efter antal klasser och grupper som redan skissats på. För Vasaskolan innebär det till höstterminen 2021 en minskning med ca tolv årsarbetare, varav ca hälften är tillsvidareanställda. En hel del av de aktuella tjänsterna är dock delar av en tjänst, vilket gör att det inte alltid går att genomföra förändringar i paritet med vad som krävs ur ett ekonomiskt perspektiv. Merparten av de tillsvidareanställda kan erbjudas tjänster på andra skolenheter i kommunen.

Beslut om att grundsärskolan ska flytta till Kevingeskolan har redan fattats och medför en fortsatt utfasning från delar skolans befintliga lokaler där nuvarande särskolelokalen samt ovanvåningen på lokalen Bullerbyn kommer att lämnas vilket minskar hyran med ca 1,3 Mkr på årsbasis.

För att säkerställa en hög kvalitet i de särskilda undervisningsgrupperna som tar emot elever från hela kommunen förslås att utbildningsnämnden, i samband med översynen av skolpengen, kompenserar Vasaskolan med ett strukturbidrag för finansieringen av dessa särskilda resursgrupper.

Kent Henningson

Kevingskolan

Det preliminära underskott som redovisats för Kevingskolan och som behöver åtgärdas är 5 500 tkr.

Ett troligt scenario utifrån det prognostiserade elevunderlaget är att Kevingskolan redan läsåret 24/25 endast kommer att ha sju klasser och vara enparallellig. Skulle detta scenario vara korrekt så behöver huvudmannen se över lokalytorna för Kevingskolan.

Utifrån nuvarande budgetsituation så har den nyrekryterade rektorn inlett ett genomgripande arbete, likt det som genomförs på Vasaskolan. Utformning av verksamheten med åtgärder och anpassning av antal personal efter antal klasser och grupper har påbörjats. Till hösten förväntas anpassningarna motsvara ca 7,5 årsarbetare varav ca hälften är tillsvidareanställda. En hel del av de aktuella tjänsterna är dock delar av en tjänst, vilket gör att det inte alltid går att genomföra förändringar i paritet med vad som krävs ur ett ekonomiskt perspektiv. Det är dessutom av största vikt att de klasser som startas är väl fyllda för att kunna nå en ekonomi i balans. Det är dock ännu för tidigt att fastslå vilka effekter detta arbete kan få för helårsresultatet 2021.

Bildningsförvaltningens yttrande

Bildningsförvaltningen kan konstatera att ovan beskrivna åtgärder inte ger en effekt som leder till ett nollresultat 2021. Förvaltningen ser också en stor farhåga i att även de kommande åren blir svåra att hantera för de enheter som lider av ett fortsatt vikande elevunderlag.

Ovanstående presenterade åtgärder, för att komma tillrätta med skolornas ekonomi, kan komma att direkt påverka den grupp elever som befinner sig i den eller de skolor där förändringar genomförs, men även indirekt påverka andra elever i ett senare skede.

De förändringar som genomförs på grund av den ekonomiska situationen kommer att innebära en stor omställning för samtliga medarbetare inom de kommunala skolorna. Det finns en risk att större klasser och färre personal per elev kommer att leda till sämre kunskapsresultat. Det finns även en risk att Danderyds kommun förlorar kompetenta lärare och fritidspedagoger då konkurrensen på arbetsmarknaden är stor.

Ett alternativ till ovan angivna åtgärder skulle kunna vara att överväga en nedläggning av ytterligare en eller flera kommunala skolor.

Ett annat alternativ skulle kunna vara en mer offensiv satsning på t ex Vasaskolan, där utbildningsnämnden, för att säkra tillgång till kommunala skolverksamheter med hög kvalitet, under de närmaste åren skjuter till extra medel för att utveckla och säkerställa en fortsatt kommunal skolverksamhet i Vasaskolan.

Kent Henningson

Ekonomiska konsekvenser

De beskrivna åtgärderna, motsvarande ca 20 årsarbetare, genomförs till största delen vid läsårsskiftet, varför de planerade åtgärderna endast förväntas endast ge halvårseffekt 2021 och full effekt 2022.

Kent Henningson
Bildningsdirektör

Expedieras
Kommunstyrelsen